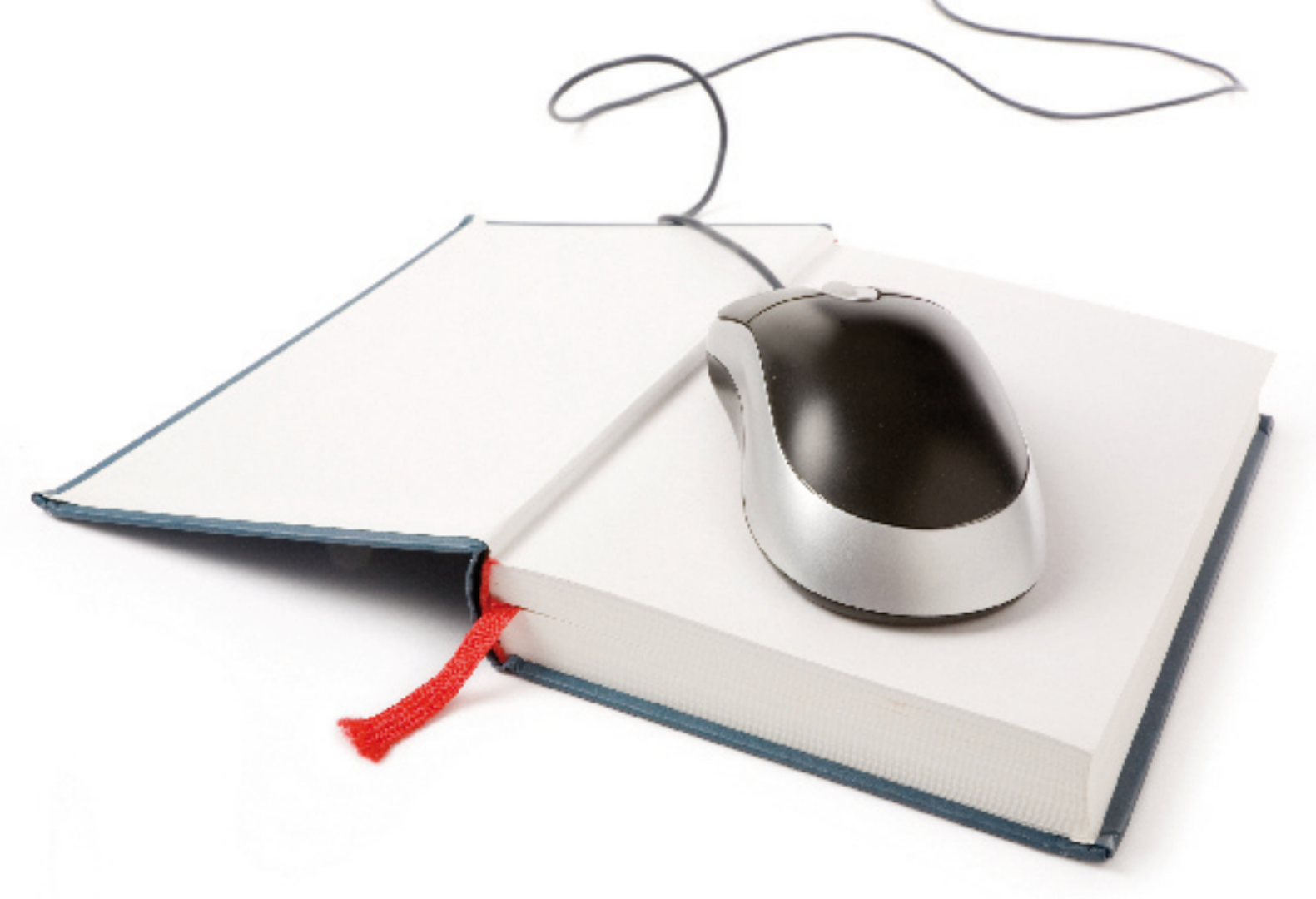

Onderwijsvernieuwing op de Haagse Hogeschool

De Academie voor Facility Management van de Haagse Hogeschool startte dit collegejaar met een nieuw onderwijsconcept. De opleiding wil daarmee meer contacttijd en parate feitenkennis genereren. Tevens wil ze zo aansluiten bij de trends en ontwikkelingen in het werkveld en de maatschappij, zoals de verschuiving van de facilitaire functie naar vastgoedmanagement.

Ron Brouwer

De Academie voor Facility Management is een onderdeel van de sector Economie en Management van de Haagse Hogeschool (HHS). Haar motto is: 'voortdurend streven naar verbetering.' Het gaat daarbij om de inhoud en de kwaliteit van het curriculum, rendement, dienstverlening aan studenten, externen en eigen medewerkers.

Aan het begin van het huidige collegejaar stelde het MT het team van de academie voor de uitdaging om een strategisch onderwijsconcept te formuleren met een visie op fm-onderwijs, een geconcretiseerde missie en uitgangspunten voor de onderwijskundige invulling van het curriculum. Het nieuwe fm-competentieprofiel van het Loofd, de nieuwe organisatiestructuur van de academie en de accreditatie in 2010 vormden de drieledige aanleiding voor de opdracht.

Naast het genoemde fm-competentieprofiel betrekt het ontwikkelteam de volgende zaken bij de invulling van het vernieuwde curriculum: de uitwerking van de recente teamconferentie van de academie, Beleef FM, het onderzoek van Corpeleijn en Schreurs naar de positie van facility managers in Nederland en de strategische nota van het college van bestuur van de HHS.

In de visie van de academie is de facility manager een ondernemende dienstverlener. Het kader van de onderwijsvernieuwing omvat zeven

componenten: propedeuse, toetsing, portfolio, operationaliseren, complexiteit, vraagsturing en ontwikkelen.
Bij de aanmelding voor de propedeusefase worden attitude en motivatie in kaart gebracht. Daardoor ontstaat een eerste vorm van natuurlijke selectie. De propedeuse legt de nadruk op oriënteren. In de propedeuse wordt integraal getoetst op kennis van en affiniteit met het facilitaire terrein en beroep.
Negentig procent van het curriculum wordt individueel getoetst en tien procent middels groepstoetsing. De academie fungeert daarbij vooral als kenniscentrum. Ten minste veertig procent van de hoofdfase (het deel van de opleiding volgend op de propedeuse) wordt buitenschools getoetst met behulp van beroepsproducten.
Alle geproduceerde beroepsproducten worden zelfstandig verzameld en gebundeld in een digitaal portfolio. Jaarlijkse toetsing vindt plaats door middel van een beoordelingsgesprek. Vaardigheden, houdingsaspecten en competenties worden geoperationaliseerd; daardoor zal toetsing systematisch en consequent plaatsvinden.
Gedurende de opleiding neemt de complexiteit van de inhoud geleidelijk toe, terwijl de sturing door begeleiders afneemt. De student wordt verantwoordelijk gehouden voor het eigen studiesucces.
Het onderwijsaanbod wordt vraaggestuurd ingericht. Op basis van opgedane praktijkervaring formuleren de studenten meer en meer individuele leervragen. Relaties met externe stakeholders worden versterkt, onderzoeksprogramma's worden samen met stakeholders ontwikkeld en kennis wordt gedeeld.

Planning

De planning van onderwijsvernieuwing beslaat een aantal fasen. Allereerst werden tijdens opeenvolgende teambijeenkomsten de uitgangspunten geïnventariseerd en vervolgens nader uitgewerkt. In het strategisch onderwijsoverleg vond vervolgens de besluitvorming over de richting en inrichting van het (propedeuse)programma plaats, dat vervolgens door ontwikkelteams werd uitgewerkt tot een onderwijsmodel.
Fundament voor het model zijn de ontwikkelingen in de samenleving. De negen door het Loofd geformuleerde competenties, die het profiel vormen voor alle hbo-opleidingen FM in Nederland, worden vertaald naar de te realiseren eindtermen, inhoud en onderwijsmethodiek voor de Haagse Academie voor FM. Deze worden uitgewerkt in drie beroepsrollen: die van ondernemer, dienstverlener en deskundige. Alle drie krijgen ze gestalte in de vier jaarringen die de opleiding telt. De inbedding van de jaarringen geschiedt mede met het oog op internationalisering, duurzaamheid en maatschappelijke betrokkenheid. De beroepsrollen worden gekoppeld aan enkele beroepsproducten. In het propedeuseprogramma zijn dit de producten- en dienstencatalogus (PDC) en het marketingplan. Ieder van de beroepsrollen besteedt bovendien aandacht aan enkele relevante beroepstaken; op de beroepsrol van de ondernemer, die moet leiden tot het beroepsproduct marketingplan, is bijvoorbeeld de beroepstaak 'inventariseren van klantwensen om maatwerk te kunnen leveren' van toepassing.
De student staat centraal in de vraaggerichte benadering van het Haagse fm-onderwijsmodel. De ontwikkellijnen, waarbinnen een toenemende wisselwerking met en aansluiting bij de beroepspraktijk wordt nagestreefd, paren het kritisch vermogen van de student aan de te verwerven vakkennis. Daarbij wordt ruimschoots aandacht geschonken aan de persoonlijke ontwikkeling van de individuele student. Concreet betekent dit dat de 'traditionele' vakken, zoals Inleiding op fm, Communicatie- en managementvaardigheden, Accommodatiemanagement, Services en Nederlands en Engels - een speerpunt in het hbo-FM, zo wees de ALV van FMN in november 2006 uit - richtinggevende vakgebieden worden en als zodanig meer geïntegreerd worden aangeboden in het kader van de drie beroepsrollen. Uiteindelijk moet de student zich gedurende de opleiding tot een ondernemende dienstverlener ontwikkelen.

Nieuwe functies

Ook voor de medewerkers van de Haagse Academie voor FM houdt de onderwijsvernieuwing een ingrijpende verandering in. In de nieuwe structuur van de opleiding ontstaan nieuwe rollen, taken en functies. Zo zijn er nu bijvoorbeeld rolcoördinatoren die naast de huidige teamleider (team propedeuse, hoofdfase) de ontwikkelingen in relatie tot de geformuleerde uitgangspunten van de drie beroepsrollen bewaken. Daarnaast kent het vernieuwde curriculum een toegenomen hoeveelheid contacttijd ten opzichte van zelfstudie en individuele en groepsactiviteiten, waardoor het beroep op de docenten toeneemt.
Wat blijft zijn de vertrouwde vier blokken van tien weken, verdeeld over twee semesters. Daarin blijven ook oriëntatie op studie en beroep, de blokopdracht (oriënterend onderzoek in de facilitaire praktijk), de praktijkervaring in het restauratieve leerbedrijf Dok 75 en de omgevingsoriëntatie in de vorm van een 'wijkschouw' bestaan.
De komende maanden wordt de laatste hand gelegd aan het voltooien van de ontwikkelopdracht, die moet resulteren in een nieuw programma voor de Haagse Academie voor FM.

Ron Brouwer MA is docent aan de Academie voor Facility Management, onderdeel van de Sector Economie en Management van de Haagse Hogeschool.